

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/52/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3816214199
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Vrtochová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3816214199.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Vrtochovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Denisa Vékonyho vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. S., nar. X.X.XXXX, zastúpená Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: matka nebohá I. S., zomr. X.X.XXXX, a otec Q. S., trvale bytom M., Š. I. XXX/X, t.č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ilava, zastúpený Mgr. Petrou Hrubovou, advokátkou v Ilave, Mierové nám. 93, o návrhu navrhovateľky O. N., bytom M., Š. I. XX/XX, o zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti, o odvolaní otca mal. dieťaťa proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k. 5P/61/2016-106 zo dňa 3. júla 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku II. **p o t v r d z u j e .**

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku III. **z r u š u j e a v e c**
v r a c i a súdu prvej inštancie v tejto časti na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. mal. A. S., nar. X.X.XXXX, zveril do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky O. N., nar. XX.X.XXXX; výrokom II. určil vyživovaciu povinnosť otca voči mal. A. v sume 150 eur mesačne, vždy do posledného dňa predchádzajúceho mesiaca vopred, na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi, s účinnosťou od 22.10.2016, výrokom III. zameškané výživné za obdobie od 22.10.2016 do vyhlásenia rozsudku v sume 1.398,40 eur povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 15 eur, spolu s bežným výživným, s účinnosťou od mesiaca nasledujúceho po právoplatnosti tohto rozhodnutia až do zaplatenia, pod následkom straty výhody splátok; výrokom IV. navrhovateľke uložil povinnosť osobne sa o mal. A. starať, vychovávať ju, zabezpečovať jej každodenné potreby, spravovať jej veci tak, aby neutrpela žiadnu ujmu na svojich majetkových právach a je oprávnená zastupovať dieťa v bežných veciach, preberať sirotsky dôchodok po matke, prípadne podať návrh na určenie alebo vymáhanie výživného a spravovať majetok dieťaťa v bežných veciach. V prípade nesúladu rozhodnutia zákonného zástupcu maloletej v podstatných veciach so záujmami dieťaťa, je oprávnená obrátiť sa na súd na preskúmanie tohto rozhodnutia; výrokom V. konanie o návrhu otca dieťaťa na úpravu styku s mal. A. zastavil; výrokom VI. uložil navrhovateľke povinnosť raz za dva mesiace, vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca, písomne informovať otca dieťaťa o mal. A. S., a to o jej zdravotnom stave, všetkých závažných výchovných problémoch a dlhodobejšej zmene miesta pobytu; výrokom VII. rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania a výrokom VIII. vyslovil, že týmto dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 26.1.2012 č.k. 13P/492/2011-28 v časti týkajúcej sa osobnej starostlivosti a určenia výživného na mal. A..

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že navrhovateľka sa podaným návrhom domáhala zverenia maloletej do jej osobnej starostlivosti a určenia vyživovacej povinnosti otcovi dieťaťa v sume 150 eur mesačne, s účinnosťou od 9.9.2016.

3. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania mal preukázané, že rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 26.1.2012 č.k. 13P/492/2011-28 bolo manželstvo rodičov mal. A. rozvedené a bola schválená rodičovská dohoda, na základe ktorej bola mal. A. zverená do osobnej starostlivosti matky a otec sa zaviazal prispievať na výživu dieťaťa sumou 150 eur mesačne, počnúc dňom 18.6.2012. Styk otca s dieťaťom upravený nebol. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 18.6.2012. V tom čase bola matka dieťaťa na materskej dovolenke, poberala rodičovský príspevok v sume 190,10 eur mesačne. Mal. A. mala 1 a pol roka. Otec dieťaťa bol nezamestnaný, mal nastúpiť do práce v Českej republike. Obaja rodičia mali vyživovaciu povinnosť len k mal. A.. Dňa 9.9.2016 matka mal. dieťaťa zomrela. Uznesením zo dňa 26.9.2016 č.k. 15P/49/2016-29 v spojení s opravným uznesením zo dňa 3.10.2016 č.k. 15P/49/2016-31 bolo tunajším súdom nariadené neodkladné opatrenie, ktorým súd nariadil, aby bola maloletá dočasne zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matke O. N., ktorej súd zároveň nariadil, aby do 10 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia podala návrh na zverenie dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti a určenie výživného. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 22.10.2016. Mal. A. v súčasnosti žije v domácnosti s navrhovateľkou a jej partnerom W. N., má k dispozícii samostatnú izbu. Navštevuje materskú školu, kde podľa oznámenia materskej školy sa hradí poplatok na režiú jedálne v sume 3,- eurá mesačne, celodenná strava sa hradí v sume 1,27 eur, poplatok za triedny fond je v sume 4,- eurá mesačne a príspevok ZRPŠ je vo výške 10,- eur polročne. Okrem toho má dieťa bežné výdavky na stravu, oblečenie, obuv, hygienické potreby a pod.. Od septembra 2017 maloletá nastupuje do 1. ročníka Základnej školy na ul. O. J. v Prievidzi a pri zápise dieťaťa navrhovateľka uhradila sumu 30,- eur na zabezpečenie školských potrieb. Z výpovede otca a navrhovateľky v konaní bolo zistené, že otec bol s maloletou v kontakte naposledy v lete v roku 2012, dieťa otca prakticky nepozná, otec sa s dieťaťom nekontaktoval, a to ani písomnou formou, až po rozhodnutí súdu prvej inštancie maloletej zaslal pohľadnicu. Navrhovateľka je starou matkou dieťaťa zo strany matky. Je invalidnou dôchodkyňou, poberať dôchodok v sume 334,80 eur. Žije s partnerom, ktorý je zamestnaný, dosahuje priemerný čistý mesačný zárobok 407,06 eur a je poberateľom starobného dôchodku. Za nájom bytu hradia sumu 387 eur mesačne, poplatok za elektriku je 30 eur mesačne. Medzi navrhovateľkou, jej partnerom a mal. A. je vytvorený silný citový vzťah; zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že dieťa navrhovateľku a jej partnera niekedy oslovuje „mamina“ a „ocino“. Otec dieťaťa je od 7.11.2012 vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý by mu mal skončiť dňa 7.11.2019. Otec dieťaťa je v súčasnosti pracovne zaradený, podľa správy ÚVTOS Ilava dosiahol za obdobie od októbra 2015 do apríla 2017 čistú odmenu celkom 339,43 eur. Vyživovaciu povinnosť má len voči mal. A.. Otec nie vlastníkom žiadneho nehnuteľného majetku a ani motorového vozidla. Z výpovede otca v konaní vyplynulo, že s mal. A. nie je od leta 2012 v žiadnom kontakte. V priebehu konania otec dieťaťa uviedol, že na návrhu na úpravu styku s mal. A. netrvá.

4. Po zhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že je potrebné upraviť pomery mal. dieťaťa. V konaní bolo preukázané, že matka dieťaťa zomrela, otec sa nachádza vo výkone trestu, a teda nemôže zabezpečovať osobnú starostlivosť o dieťa. Maloletá je v súčasnosti neodkladným opatrením dočasne zverená do náhradnej starostlivosti navrhovateľky. Bolo zistené, že medzi navrhovateľkou a mal. A. je vytvorený silný citový vzťah, maloletá má vytvorený citový vzťah aj k partnerovi navrhovateľky. V domácnosti navrhovateľky má dieťa vytvorené vhodné podmienky, v starostlivosti navrhovateľky neboli zistené žiadne nedostatky. Partner navrhovateľky súhlasí s tým, aby dieťa žilo s nimi v spoločnej domácnosti a aj otec dieťaťa nemal námietky voči tomu, aby maloletá bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti. Bolo tiež zistené, že navrhovateľka spĺňa predpoklady k tomu, aby dieťa mohlo byť zverené do jej starostlivosti v zmysle ust. § 45 Zákona o rodine. Súd preto rozhodol tak, že dieťa zveril do náhradnej starostlivosti navrhovateľky, ktorej zároveň vymedzil práva a povinnosti k mal. dieťaťu.

5. Súd zároveň rozhodol o výške vyživovacej povinnosti otca voči dieťaťu. Pri rozhodovaní súd zohľadnil vek a odôvodnené potreby mal. dieťaťa, ako aj možnosti a schopnosti rodičov. Otec dieťaťa je vo výkone trestu pracovne zaradený, za posledných 12 mesiacov dosiahol priemernú mesačnú odmenu vo výške 16,48 eur (priemerný príjem za obdobie mesiacov október 2015 až apríl 2017 predstavuje 17,86 eur mesačne). Vyživovaciu povinnosť má len voči mal. A.. Súd však prihliadol k tomu, že v čase poslednej úpravy vyživovacej povinnosti otca bol otec nezamestnaný, nemal žiaden príjem, od nasledujúceho mesiaca sa mal zamestnať a dobrovoľne súhlasil s vyživovacou povinnosťou 150 eur mesačne. Po

nástupe do výkonu trestu otec žiadal o zníženie výživného, v konaní sp. zn. 10P/14/2013 však jeho návrh bol zamietnutý s odôvodnením, že finančná situácia otca dieťaťa sa zhoršila jeho zavinením, pretože sa vo väzbe nachádza pre násilnú trestnú činnosť a zmena pomerov na jeho strane vznikla výlučne jeho zavinením, čo nemôže ísť na ľarchu dieťaťa. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že pokiaľ sa rodič svojim úmyselným konaním, pre ktoré bol odsúdený k trestu odňatia slobody, zbavil objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči mal. dieťaťu, nie je možné túto skutočnosť pričítať na ľarchu dieťaťa. Táto situácia na strane otca trvá aj naďalej, preto súd nevidel dôvod, pre ktorý by malo dôjsť k zmene úpravy výživného v neprospech dieťaťa. Okrem toho maloletá je už staršia, navštevuje predškolskú výchovu a od septembra nastúpi do 1. ročníka základnej školy, v súvislosti s čím jej výdavky podstatne vzrastú. Súd tiež uviedol, že by nebolo spravodlivé, aby otec dieťaťa bol zvýhodnený na úkor mal. dieťaťa, ktoré nie je schopné zabezpečovať svoje potreby a výživou je odkázané na rodičov, v súvislosti s tým, že sa dopustil úmyselnej trestnej činnosti, a to tým, že mu bude znížená jeho vyživovacia povinnosť. V tejto súvislosti súd poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu Trenčín zo dňa 18.5.2017 č.k. 19CoP/19/2017, v ktorom bol vyslovený názor, že ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine (t.j. že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie) je potrebné aplikovať aj v prípade, ak je povinný vo výkone nepodmienečného trestu odňatia slobody, ktorý si privodil spáchaním úmyselného trestného činu. Vzhľadom k tomu súd určil otcovi vyživovaciu povinnosť na mal. A. vo výške 150 eur mesačne, s účinnosťou od 22.10.2016, t.j. od právoplatnosti neodkladného opatrenia tunajšieho súdu vydaného v konaní 15P/49/2016, ktorým bola maloletá zverená dočasne do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky. Súd v danom prípade začiatok vyživovacej povinnosti určil v súlade s R 4/1987. Otec bol zaviazaný výživné hradiť na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi podľa ust. § 45 ods. 8 veta prvá Zákona o rodine.

6. Zároveň bolo rozhodnuté aj o zameškanom výživnom za obdobie od 22.10.2016 do vyhlásenia rozsudku vo výške 1.398,40 eur. Uvedená suma predstavuje výživné po 150 eur za mesiace november 2016 až júl 2017 a alikvótnu časť výživného za obdobie od 22.10.2016 do 31.10.2016 v sume 48,40 eur (150,- eur : 31 dní = 4,84 eur na deň; 10 dní x 4,84 eur = 48,40 eur). Zameškané výživné súd otcovi povolil splácať spolu s bežným výživným v mesačných splátkach po 15 eur s tým, že neuhradením čo len jednej splátky riadne a včas sa stane splatnou celá neuhradená suma dlžného výživného naraz.

7. Otec dieťaťa sa v konaní domáhal aj úpravy styku s mal. A.. V priebehu konania však otec uviedol, že na tomto svojom návrhu netrvá. Navrhovateľka a kolízny opatrovník s týmto späťvzatím návrhu otca súhlasili. Súd preto v tejto časti konanie podľa § 29 ods. 1, 3 CMP zastavil.

8. Otec dieťaťa sa však v konaní domáhal, aby bol zo strany navrhovateľky informovaný o maloletej. Súd uviedol, že otec dieťaťa má nepochybne právo na informácie o mal. dieťati. Vzťahy medzi navrhovateľkou a otcom dieťaťa sú narušené, čo vyplýva aj z vyjadrení navrhovateľky v konaní. Vzhľadom k tomu, že otec sa nachádza v ÚVTOS, s maloletou nie je v osobnom kontakte a prejavil záujem o informácie o dieťati, súd uložil navrhovateľke, aby otca písomne informovala o mal. A. v 2-mesačných intervaloch, a to o jej zdravotnom stave, všetkých závažných výchovných problémoch, ako aj o dlhodobejšej zmene miesta pobytu. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

9. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie otec mal. dieťaťa, a to proti výroku, ktorým mu súd určil výživné vo výške 150 eur a určil nedoplatok na zročnom výživnom a navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil a určil mu výživné vo výške 30% životného minima a dlh mu povolil splácať po 5 eur mesačne. V napadnutej časti rozsudku nie je zrejmé na základe akých skutočností a na základe akých dôkazov dospel súd k výške výživného na mal dcéru v sume 150 eur. Taktiež poukázal nato, že súd vo výroku III. napadnutého rozsudku nesprávne ustálil dlh na výživnom, nakoľko nezohľadnil výživné, ktoré v rozhodnom období, t. j. od 22.10.2016 uhradil z ÚVTOS a ÚVV Ilava. Má zato, že neobstojí, ak súd určil výživné v sume 150 eur vychádzajúc z rodičovskej dohody uzatvorenej medzi ním a nebohú matkou maloletej, v čase keď bol na slobode. Súd vôbec nezobral do úvahy jeho súčasnú životnú úroveň ani podstatnú zmenu pomerov na jeho strane. Výška výživného 150 eur mesačne je pre neho v súčasnej dobe likvidačná. Takto stanovené výživné dopredu kriminalizuje jeho osobu, nakoľko určením takejto výšky výživného je možné už teraz očakávať, že do troch mesiacoch od právoplatnosti rozsudku, ktorým bude výživné upravené v takejto výške, bude u neho naplnená skutková podstata tr. činu zanedbania povinnej výživy. A to i napriek tomu, že objektívne

nie je schopný dosahovať vyšší príjem. Má za to, že odkedy je vo výkone trestu podstatne sa zmenili jeho pomery a životná úroveň. V tejto súvislosti poukázal na Rozsudok OS Skalica č. k. 7P/17/2015. Má zato, že spĺňa všetky podmienky nato, aby mu súd do času kým bude vo výkone trestu, t. j. do roku 2019 znížil výživné. K výške výživného uviedol, že stará matka dieťaťa neuviedla také výdavky na dieťa, ktoré by objektívne dosahovali 150 eur mesačne. Stará matka uviedla, že má reálne výdaje za réžiu jedálne 3,-eurá mesačne, celodenná strava 1,27,-eur mesačne, triedny fond 4,-eurá mesačne, príspevok na ZRPŠ 10 eur mesačne, 30 eur náklady na pomôcky do 1. triedy ZŠ, pričom stará matka má príjem zo starobného dôchodku a jej druh taktiež zo starobného dôchodku a príjmu zo zamestnania. Maloletá taktiež má zákonný nárok na sirotské po matke. Má zato, že výška výživného musí zohľadňovať aktuálnu životnú úroveň rodiča, jeho možnosti a schopnosti ako aj reálne výdaje na dieťa spojené s jeho každodennými potrebami. Vo výroku III. napadnutého rozsudku súd vôbec nezobral do úvahy výživné ktoré pravidelne z výkonu trestu uhrádza, a to i napriek tomu, že súd mal k dispozícii potvrdenie ÚVTOS a ÚVV Ilava ako aj výšku výživného zrazeného a poukázaného na účet dcéry. V tejto súvislosti podotkol, že zrazená suma výživného je poukazovaná na účet nebohej matky maloletej, pričom má zato, že tento účet maloletá po matke zdedila. Z potvrdenia ÚVTOS a ÚVV jasne vyplýva, koľko v danom mesiaci odišlo ako výživné na účet dcéry. Uvedené mal súd zohľadniť pri výpočte celkového dlhu na výživnom. Taktiež výživné platil aj v čase po smrti bývalej manželky - matky maloletej, a to i napriek tomu, že pôvodné rozsudky stratili účinnosť a čakalo sa na rozhodnutie vo veci náhradnej starostlivosti o dcéru. Má zato, že súd nesprávne vec právne posúdil, keď nezobral do úvahy všetky objektívne okolnosti, ktorými preukázal, že nie je schopný výživné v sume 150 eur mesačne uhrádzať počas výkonu trestu. Taktiež poukázal na to, že v pôvodnom zrušenom uznesení okresného súdu mu bolo vo výroku III. povolené zameškané výživné platiť v sume 10 eur a následne v tomto napadnutom výroku III. mu bola splátka na dlžnom výživnom určená v sume 15 eur popri bežnom výživnom, a to bez toho, aby sa u neho zmenili pomery resp. existovali dôvody na splácaní dlžného výživného vo vyššej sume.

10. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že určenú výšku výživného považuje za primeranú veku a odôvodneným potrebám maloletej. Na základe uvedeného navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

11. Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že nesúhlasí s odvolaním. Maloletá od septembra 2017 nastupuje do školy, čím sa zvýšia finančné náklady. Súd prvej inštancie rozhodol správne preto navrhuje, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu potvrdil.

12. Krajský súd ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti vo výroku II. týkajúcej sa určenia vyživovacej povinnosti ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, a v napadnutej časti týkajúcej sa určenia nedoplatku na zročnom výživnom je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a podľa § 391 CSP vec vrátiť v tejto časti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

13. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., IV., V. VI., odvolaním napadnutý nebol a preto v týchto výrokoch je rozhodnutie súdu prvej inštancie právoplatné a rozhodovaním odvolacieho súdu nedotknuté.

14. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

15. Podľa § 45 ods. 2 Zákona o rodine pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

16. Podľa § 45 ods. 3 Zákona o rodine v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

17. Podľa § 45 ods. 7 Zákona o rodine vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

18. Podľa § 45 ods. 8 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby výživné poukazovali počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, úradu práce, sociálnych vecí a rodiny; po dovŕšení plnoletosti dieťaťa sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu. Ak je osobou, ktorej je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec rodiča maloletého dieťaťa podľa § 45 ods. 2 druhej vety, súd rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné uloží povinnosť, aby výživné poukazovali osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti.

19. Podľa § 81 ods. 1 Zákona o rodine, ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

20. Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

21. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na primerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

22. Odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne rozhodol, keď po zhodnotení vykonaných dôkazov určil otcovi vyživovaciu povinnosť na mal. A. vo výške 150 eur mesačne, s účinnosťou od 22.10.2016, t.j. od právoplatnosti neodkladného opatrenia vydaného v konaní 15P/49/2016, ktorým bola maloletá zverená dočasne do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky. V preskúmvanej veci odvolací súd teda zistil, že súd prvej inštancie o výške vyživovacej povinnosti rozhodol s prihliadnutím na vyššie uvedené kritériá, pričom pri rozhodovaní súd prvej inštancie správne zohľadnil vek a odôvodnené potreby mal. dieťaťa, ako aj možnosti a schopnosti otca. Aj keď z vykonaného dokazovania vyplynulo, že otec dieťaťa je v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody, kde je pracovne zaradený, pričom za posledných 12 mesiacov dosiahol priemernú mesačnú odmenu vo výške 16,48 eur (priemerný príjem za obdobie mesiacov október 2015 až apríl 2017 predstavuje 17,86 eur mesačne), súd prvej inštancie však správne prihliadol k tomu, že v čase poslednej úpravy vyživovacej povinnosti bol otec nezamestnaný, nemal žiaden príjem, od nasledujúceho mesiaca sa mal zamestnať a pritom dobrovoľne súhlasil s vyživovacou povinnosťou v sume 150 eur mesačne. Z ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine vyplýva princíp potenciality príjmov, ktorý je inštitútom výrazne ochraňujúcich záujmy oprávneného a umožňuje súdu hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Okolnosťou, pre ktorú súd vychádza z princípu potenciality, je podľa ustálenej judikatúry i nemožnosť vykonávať akékoľvek zamestnanie, resp. doterajšie zamestnanie z dôvodov na strane povinného, čím sa povinná osoba (v danej veci otec) pripraví o pravidelný príjem, z ktorého by mohol platiť súdom určené výživné. Následkom aplikácie princípu potenciality je, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potenciálneho

príjmu povinného (otca), t. j. príjmu, ktorý by povinný dosahoval v prípade, že by riadne pracoval. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ povinný (otec) nemá dostatočný príjem na plnenie si vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, je povinnosťou súdu skúmať dôvody takéhoto stavu. Odvolací súd je toho názoru, že pokiaľ sa rodič svojím úmyselným konaním, pre ktoré bol odsúdený k trestu odňatia slobody, zbavil objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom, nie je možné túto skutočnosť pričítať na ľarchu detí, ktoré podľa článku 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd majú základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine a ustanovení o výživnom by viedol k absurdným dôsledkom, podľa ktorých by sa rodič, ktorý sa dopúšťa úmyselných trestných činov, za ktoré mu boli uložené tresty odňatia slobody, mohol zbaviť týmto spôsobom vyživovacej povinnosti. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie s poukazom na ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení vyživovacej povinnosti otca k maloletej správne vychádzal z jeho predpokladaného príjmu, ktorý by mohol dosahovať v prípade, že by riadne pracoval, správne prihliadol k tomu, že v čase poslednej úpravy vyživovacej povinnosti bol otec nezamestnaný, nemal žiaden príjem, od nasledujúceho mesiaca sa mal zamestnať a pritom dobrovoľne súhlasil s vyživovacou povinnosťou v sume 150 eur mesačne. Okrem toho maloletá je už staršia, od septembra nastúpila do 1. ročníka základnej školy, v súvislosti s čím jej výdavky podstatne vzrástli. Odvolací súd preto námietky otca mal. uvádzané v odvolaní, že súd prvej inštancie nezohľadnil jeho súčasnú situáciu, považoval za neopodstatnené. Odvolací súd poukazuje na to, že otec mal. dieťaťa si musí byť vedomý svojej vyživovacej povinnosti voči mal. dieťaťu pokiaľ nie je schopné samostatne sa živiť i na úkor vlastnej životnej úrovne. Malo by byť preto v jeho záujme podieľať sa na výžive svojho mal. dieťaťa podľa jeho potrieb. Súd prvej inštancie teda správne určil vyživovaciu povinnosť otca k mal. A. v sume 150 eur s účinnosťou od 22.10.2016.

23. Čo sa týka rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti, v ktorej určil nedoplatok na zročnom výživnom, dospel odvolací súd k záveru, že v tejto časti je rozhodnutie súdu prvej inštancie predčasné a z toho dôvodu teda i nesprávne, nakoľko pri vyčíslení nedoplatku súd prvej inštancie nezohľadnil výživné, ktoré bolo otcovi mal. dieťaťa za uvedené obdobie zrazené z príjmu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom z doposiaľ v spise priložených potvrdení ÚVTOS a ÚVV Ilava nie je možné presne ustáliť obdobie ako aj výšku zrazeného výživného, preto je potrebné ohľadom tejto skutočnosti doplniť dokazovanie. Na základe uvedeného odvolaciemu súdu neostávalo iné, než rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa určenia nedoplatku na zročnom výživnom zrušiť a vec vrátiť v tejto časti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

24. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestnej príslušného súdu podľa CMP.

Rozhodnutie o peňažnej povinnosti vo vzťahu k maloleťému možno vykonať cestou exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov a to exekúciou zrážkami zo mzdy a z iných príjmov, príkazom pohľadávky, príkazom pohľadávky z účtu v banke, príkazom iných peňažných pohľadávok, postihnutím iných majetkových práv, exekúciou na obchodný podiel, predajom hnutelných vecí, predajom cenných papierov, predajom nehnuteľnosti, predajom podniku, príkazom na zadržanie vodičského preukazu.

Rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloleťého, styk s maloleťým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloleťému možno vykonať cestou súdneho výkonu rozhodnutia podľa zákona CMP a to odňatím maloleťého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a odovzdaním tomu, komu bol podľa rozhodnutia zverený, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloleťým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnene premiestneného alebo zadržaného maloleťého prevziať.